

ЕКОЛОГІЗАЦІЯ ОЛІМПІЙСЬКОГО РУХУ ТА СПОРТИВНОЇ ІНДУСТРІЇ

Херсонський державний аграрно економічний університет

Annotation. У статті розглянуто проблему екологізації олімпійського руху та спортивної індустрії в контексті сучасних глобальних екологічних викликів. Проаналізовано сутність екологізації спорту як складової концепції сталого розвитку та визначено її значення для зменшення негативного впливу спортивної діяльності на навколишнє природне середовище. Обґрунтовано, що олімпійський рух має значний потенціал як інструмент екологічної освіти та поширення ідей сталого розвитку в суспільстві.

Keywords: екологізація спорту, олімпійський рух, спортивна інфраструктура, екологічна освіта, довкілля, «зелені» Олімпійські ігри

Актуальність теми дослідження (постановку проблеми); В умовах загострення глобальних екологічних проблем, зокрема зміни клімату, виснаження природних ресурсів та зростання антропогенного навантаження на довкілля, особливої актуальності набуває екологізація всіх сфер суспільної діяльності. Спорт, який традиційно асоціюється зі здоров'ям, гармонійним розвитком особистості та соціальною інтеграцією, водночас є сферою значного споживання ресурсів і потенційного негативного впливу на навколишнє середовище.

Мета дослідження; Метою дослідження є теоретичне обґрунтування сутності та основних напрямів екологізації олімпійського руху й спортивної індустрії, а також визначення їх ролі у забезпеченні сталого розвитку сучасного спорту.

Методи дослідження; аналіз і синтез, порівняльний метод, системний підхід аналіз наукових джерел

У сучасних умовах глобалізації та науково-технічного прогресу проблема взаємодії людини з навколишнім середовищем набуває особливої актуальності. Зростання чисельності населення, інтенсифікація економічної діяльності, урбанізація та масове споживання природних ресурсів призводять до серйозних екологічних наслідків, що загрожують

сталому розвитку людства. У цьому контексті дедалі більшого значення набуває екологізація всіх сфер суспільного життя, включно зі спортом. [1; 2]

Спорт традиційно розглядається як чинник зміцнення здоров'я, формування моральних цінностей і соціальної інтеграції. Водночас масштабні спортивні події та діяльність спортивної індустрії супроводжуються значним екологічним навантаженням. Будівництво спортивних об'єктів, використання енергії та водних ресурсів, транспортне забезпечення, виробництво спортивного інвентарю й одягу — усе це впливає на стан довкілля.

Олімпійський рух як глобальне соціокультурне явище має унікальний потенціал для поширення ідей екологічної відповідальності та сталого розвитку. Саме тому екологізація олімпійського руху та спортивної індустрії є важливим напрямом сучасної спортивної політики.

Екологізація спорту — це цілеспрямований процес впровадження екологічних принципів, норм і технологій у сферу спортивної діяльності з метою зменшення негативного впливу на навколишнє середовище та забезпечення сталого розвитку екологізації спорту полягає у збереженні природних ресурсів, запобіганні деградації екосистем, формуванні екологічної культури, підвищенні соціальної відповідальності спортивних організацій, популяризації екологічно безпечного способу життя. [1; 2]

Спорт має потужний вплив на суспільну свідомість, тому екологічні ініціативи у спортивній сфері здатні формувати нові моделі поведінки, орієнтовані на гармонійне співіснування людини та природи.

Олімпійський рух об'єднує національні олімпійські комітети, міжнародні спортивні федерації, спортсменів і мільйони вболівальників по всьому світу. Його діяльність має значний вплив не лише на спортивну сферу, а й на соціальні, культурні та екологічні процеси. [5; 6]

Екологічна політика в рамках олімпійського руху спрямована на інтеграцію принципів охорони довкілля в процесі підготовки та проведення Ігор, зниження негативного впливу спортивних заходів, створення екологічної спадщини для міст-господарів, формування позитивного прикладу для інших міжнародних подій.

Олімпійські ігри виступають не лише як спортивне свято, а і як майданчик для реалізації екологічних стратегій глобального масштабу.

Сталий розвиток у спорті передбачає збалансований підхід до економічних, соціальних та екологічних аспектів. У межах олімпійського руху ця концепція реалізується через довгострокове планування та екологічну відповідальність. Такий підхід дозволяє уникнути надмірних екологічних і фінансових витрат та забезпечує позитивний спадок Олімпійських ігор. [5; 6]

Підготовка до Олімпійських ігор включає масштабне будівництво та реконструкцію інфраструктури, що може негативно впливати на природне середовище. Тому екологічні аспекти мають враховуватися на всіх етапах організації екологічних заходів оцінки впливу на довкілля, збереження зелених зон, використання енергоощадних технологій, управління водними ресурсами та мінімізація та переробка відходів. Раціональне планування дозволяє знизити екологічні ризики та підвищити ефективність використання ресурсів.

Спортивна інфраструктура є одним із найбільш ресурсомістких елементів спортивної діяльності. Екологізація спортивних споруд передбачає застосування інноваційних технологій і матеріалів використання відновлюваних джерел енергії, природне освітлення та вентиляція, водозберігаючі системи, адаптація споруд до повторного використання, зменшення негативного впливу на ландшафти. [1; 2]

Екологічно орієнтовані спортивні об'єкти сприяють економії ресурсів і підвищенню якості міського середовища. Спортивна індустрія охоплює широкий спектр виробничих і сервісних процесів, які мають значний екологічний слід. Її екологізація є важливою умовою сталого розвитку спорту яка впроваджує ключові напрями трансформації у екологічно відповідальне виробництво, скорочення використання шкідливих матеріалів, застосування переробленої сировини, розвитку екологічного дизайну і відповідальне споживання.

Екологічні інновації в спортивній індустрії стимулюють розвиток нових технологій і формують екологічно свідомий ринок. Спортсмени, особливо відомі та титуловані, мають значний вплив на суспільство. Їхня участь в екологічних ініціативах сприяє популяризації ідей сталого розвитку у підтримці екологічних кампаній, популяризації екологічного

способу життя, участі у природоохоронних проєктах, та формуванні позитивного прикладу для молоді, спортсмени стають агентами екологічних змін у суспільстві. Масові спортивні заходи залучають тисячі та мільйони глядачів, що створює додаткове навантаження на довкілля. Екологічна поведінка вболівальників є важливим чинником екологізації спорту. Формування екологічно відповідальної культури вболівальників сприяє зменшенню негативного впливу масових спортивних заходів.

Серед перспективних напрямів олімпійського руху запроваджуються: цифровізація управління ресурсами; розвиток «розумних» спортивних споруд;

інтеграція екологічної освіти в спортивні програми та посилення ролі міжнародних спортивних організацій.

Зимові Олімпійські ігри 2026 року в Італії (Мілан — Кортіна-д'Ампеццо)

базуються на принципах регенерації міського простору та мінімізації капітального будівництва за рахунок ревіталізації занедбаних територій. Олімпійське селище зводиться в районі Порта Романа (Мілан) на території колишнього залізничного депо та будівництві шести нових споруд та реконструкцію двох історичних промислових об'єктів — ремонтного цеху Squadra Rialzo та складу Basilico. Такий підхід дозволяє зберегти архітектурну спадщину, одночасно адаптуючи її під сучасні екологічні стандарти. Проєкт, розроблений архітектурним бюро SOM, інтегрує сонячні панелі в конструкції будівель для забезпечення об'єктів власною електроенергією. Ландшафтне проєктування селища передбачає створення розгалуженої системи зелених зон для підтримки міського мікроклімату. [5; 6]

Концепція «спадщини» Ігор полягає в подальшій конверсії олімпійського селища (площею 50 тис. м²) у найбільший в Італії студентський гуртожиток. Після 2026 року житловий фонд на 1700 місць та спортивна інфраструктура стануть доступними для академічної спільноти Мілана, що вирішує важливу соціально-економічну проблему міста. [5; 6]

Результати досліджень. У ході дослідження встановлено, що екологізація олімпійського руху є важливим напрямом сучасної спортивної політики та складовою ідеології олімпізму. З'ясовано, що екологізація спортивної індустрії реалізується через використання екологічно безпечних матеріалів, розвиток

циркулярної економіки, впровадження енергоощадних технологій і відповідального споживання. Виявлено значну роль спортсменів і вболівальників у формуванні екологічної культури та поширенні ідей екологічної відповідальності в суспільстві. Ведено, що спорт може виступати ефективним інструментом екологічної освіти та виховання, особливо серед молоді, сприяючи формуванню сталого стилю життя. [1; 2]

Висновки.

Екологізація олімпійського руху та спортивної індустрії є невід'ємною складовою сучасного розвитку спорту. Вона сприяє збереженню довкілля, формуванню екологічної культури та підвищенню соціальної відповідальності спортивної спільноти. Інтеграція екологічних принципів у спортивну діяльність дозволяє поєднати розвиток спорту з охороною довкілля та збереженням природних ресурсів. Олімпійський рух, завдяки своєму глобальному впливу, здатний стати рушійною силою екологічних змін і прикладом для інших сфер суспільної діяльності. У поєднанні з екологічно орієнтованою спортивною індустрією він формує модель спорту майбутнього — відповідального, сталого та гармонійного з природою.

Подальший розвиток екологізації спорту потребує системного підходу, міждисциплінарних досліджень і активної участі всіх суб'єктів спортивної діяльності. Екологізація олімпійського руху та спортивної індустрії пов'язана із впровадженням інноваційних технологій, посиленням міжнародної співпраці та зростанням екологічної свідомості суспільства.

Список літератури.

1. Імас Ю., Ярмолюк О., Білько Б., Ши С. Eco-education in sustainable development of sport // *Спортивна наука та здоров'я людини*. 2023.
2. Мельник В. Сталий розвиток спортивної інфраструктури в умовах екологічних викликів // *Збірка наукових досліджень*. 2024. [2; 7]
3. Ши Шенвень, Радченко Л. О. Екологічна освіта в системі олімпійської освіти — складова сталого розвитку суспільства // *Науковий часопис УДУ імені Михайла Драгоманова*. Серія 15. 2025. [5; 6]
4. Який вигляд має олімпійське селище для зимових Ігор у Мілані та Кортіні [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://donttakefake.com/yakyj-vyglyad-maye-olimpijske->

selyshhe-dlya-zymovyh-igor-u-milani-ta-kortini/ (дата
звернення: 10.01.2026). [5; 6]

5. Cain A., Callan M. Principles in practice? A policy review of the IOC's environmental sustainability agenda // *Frontiers in Sports and Active Living*. 2025.

6. Graham J. A., Trendafilova S., Schulz A. Environmental Sustainability and the Olympics: Crafting the Future // *Journal of Olympic Studies*. 2025. Vol. 6.

7. Gregori-Faus C., Crespo J., Calabuig F., Parra-Camacho D. State-of-the-art of sustainability in sports facilities: a systematic review // *Environment, Development and Sustainability*. 2025.

8. Khan A. Sustainability practices and environmental management in hosting the Olympic Games // *International Journal of Olympic Studies*. 2025. Vol. 2, Issue 1.